

Regeling omgaan met melden vermoeden van misstand of onregelmatigheid (“Klokkenluidersregeling”)

Stichting VZVZ Servicecentrum

Voorwoord

In elke organisatie kunnen ooit misstanden of onregelmatigheden voorkomen (zie de Definities voor een uitleg van de begrippen misstanden/onregelmatigheden).

Misstanden of onregelmatigheden zijn schadelijk voor elk bedrijf. Het is voor ons erg belangrijk om misstanden of onregelmatigheden te voorkomen, maar ook om ze snel op het spoor te komen, wanneer ze zich voordoen. Wanneer jij als medewerker, uitzendkracht, gedetacheerde of ZZP-er een vermoeden hebt van een misstand of onregelmatigheid zoals in deze regeling is bedoeld, dan kun je dat aan de orde stellen, zonder dat je hoeft te vrezen voor jouw rechtspositie.

Voor alle duidelijkheid: deze regeling is niet bedoeld voor meldingen inzake Ongewenste Omgangsvormen. Voor dergelijke meldingen wordt verwezen naar de meest recente versie van de Regeling ‘Ongewenst Gedrag’.

Deze regeling helpt jou om met (een vermoeden van) een misstand of onregelmatigheid om te gaan. En daarnaast helpt deze regeling ons om onszelf als organisatie te verbeteren.

Met deze regeling wordt invulling gegeven aan de opdracht tot het toepassen van een meldings- en klokkenluidersregeling, met als doel bij te dragen aan de verbetering en zo nodig tot correctie van het eigen functioneren van Stichting VZVZ Servicecentrum (hierna: VZVZ).

Op basis van de WOR geldt een instemmingsrecht van de ondernemingsraad voor deze regeling.

0. Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

1. *melder*: de werknemer en anderen die in een contractuele relatie tot VZVZ staan en voor wiens werkzaamheden VZVZ de verantwoordelijkheid draagt. Hieronder zijn mede begrepen uitzendkrachten, gedetacheerden en andere ingehuurd medewerkers.
2. *meldpunt*: degene waar (een vermoeden van) een misstand of onregelmatigheid moet worden gemeld.
3. *een vermoeden van een onregelmatigheid*: een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een onvolkomenheid of ongerechtigheid van algemene, operationele en/of financiële aard die plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van VZVZ. Het betreft onregelmatigheden die zodanig ernstig zijn dat die vallen buiten de reguliere werkprocessen en de verantwoordelijkheid van de (direct) leidinggevende overstijgen.
4. *een vermoeden van een misstand*: een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een wantoestand, te weten een illegale of immorele praktijk, die plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van VZVZ en waarbij een maatschappelijk belang in het geding is, in verband met:
  - a. een (dreigend) strafbaar feit, zoals diefstal, corruptie en valsheid in geschrifte;
  - b. een (dreigende) schending van wet- en regelgeving;
  - c. een gevaar voor de volksgezondheid, de veiligheid of het milieu;
  - d. een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen;

- e. een (dreigende) verspilling van maatschappelijke/collectieve middelen;
  - f. een (dreiging van) het bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over deze feiten;
  - g. een gevaar voor het goed functioneren van de organisatie als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten.
5. *Raad van Bestuur*: degene(n) die is (zijn) benoemd als (lid van) het bestuur van VZVZ.
  6. *Raad van Toezicht*: degenen die zijn benoemd als lid van de Raad van Toezicht van VZVZ.
  7. *raadsman*: de raadsman is iedere persoon die het vertrouwen van de melder geniet en op wie uit hoofde van zijn beroep of ambt een geheimhoudingsplicht rust omtrent het aan hem/haar gemelde. Onder raadsman wordt in deze regeling tevens verstaan: raadsvrouw.
  8. *meldfunctionaris*: diegene die door de Raad van Bestuur is aangewezen om als zodanig voor VZVZ te fungeren en is belast met de afhandeling van een melding in het kader van deze regeling. Deze meldfunctionaris is tevens vaste voorzitter van de door de Raad van Bestuur ingestelde onderzoekscommissie naar aanleiding van een melding. De meldfunctionaris wordt benoemd door de Raad van Bestuur na overleg met de Ondernemingsraad.
  9. *interne melding*: melding aan de Raad van Bestuur of Raad van Toezicht.
  10. *externe melding*: melding aan een externe derde persoon of organisatie als bedoeld in artikel 5.

Artikel 1. Interne melding

- 1.1. De melder of de meldfunctionaris namens de melder doet de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand aan de voorzitter van de Raad van Bestuur volgens de in deze regeling beschreven procedure.
- 1.2. Indien de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand het functioneren van de Raad van Bestuur betreft, vindt deze plaats aan de voorzitter van de Raad van Toezicht.
- 1.3. Het meldpunt draagt zorg voor schriftelijke vastlegging van de interne melding, met vermelding van de ontvangstdatum, en laat die melding voor akkoord tekenen door de melder, die daarvan binnen één week na ontvangst van de melding een afschrift ontvangt. Het meldpunt brengt de overige leden van Raad van Bestuur of, in geval van toepassing van lid 2, de Raad van Toezicht, zo spoedig mogelijk op de hoogte van een gemeld vermoeden van een onregelmatigheid resp. misstand met vermelding van de datum waarop de melding ontvangen is.
- 1.4. Het meldpunt stelt de ontvankelijkheid van de melding vast, waarbij wordt beoordeeld of de melder en de melding voldoen aan de criteria zoals gedefinieerd in artikel 0 van deze regeling.
- 1.5. De Raad van Bestuur benoemt een interne onderzoekscommissie bestaande uit een vaste voorzitter (de meldfunctionaris) en secretaris en minimaal twee tijdelijke leden. Het meldpunt legt de melding aan de commissie voor, uiterlijk vijf dagen na ontvangst van de schriftelijke melding. De tijdelijke leden van de commissie worden gekozen op basis van hun expertise, afhankelijk van de aard van de melding.
- 1.6. Zowel de melder, degene aan wie het vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand is gemeld, als de meldfunctionaris en de onderzoekscommissie, behandelen de melding vertrouwelijk.

Artikel 2. Meldfunctionaris

- 2.1. Door de Raad van Bestuur wordt een meldfunctionaris benoemd die de voortgang van de procedure met betrekking tot een melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand bewaakt, ongeacht of deze melding aan de voorzitter van de Raad van Bestuur of aan de voorzitter van de Raad van Toezicht is gedaan.
- 2.2. De meldfunctionaris kan in opdracht van de Raad van Bestuur resp. de Raad van Toezicht in het kader van het onderzoek naar de melding contact opnemen met de melder om de melding te verhelderen.
- 2.3. De meldfunctionaris functioneert met gezag, geloofwaardigheid en is in die hoedanigheid onafhankelijk van (de leiding van) VZVZ.

- 2.4. Indien de meldfunctionaris een werknemer is die in dienst is van VZVZ, dan is op deze meldfunctionaris de rechtsbescherming zoals beschreven in artikel 21 van de Wet op de Ondernemingsraden van toepassing.

Artikel 3. Raadsman

- 3.1. De melder kan in het kader van de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand een raadsman inschakelen en zich desgewenst door deze laten vertegenwoordigen.
- 3.2. Indien de raadsman een werknemer is die in dienst is van VZVZ, dan is op de raadsman de rechtsbescherming zoals beschreven in artikel 21 van de Wet op de Ondernemingsraden van toepassing.

Artikel 4. Standpunt

- 4.1. Binnen een periode van acht weken vanaf het moment van de interne melding, wordt de melder door het meldpunt schriftelijk op de hoogte gesteld over het proces van het afhandelen van de melding. Indien mogelijk wordt de melder ook geïnformeerd over de bevindingen van de onderzoekscommissie. Indien dit niet gedeeld kan worden aan de melder, wordt dit aan de melder uitgelegd.
- 4.2. De Raad van Bestuur respectievelijk de Raad van Toezicht neemt op basis van de bevindingen van de commissie, indien mogelijk, een inhoudelijk standpunt in omtrent het gemeld vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand en bericht de melder hierover binnen twee weken nadat de onderzoekscommissie haar bevindingen heeft gepresenteerd. Daarbij wordt tevens aangegeven tot welke stappen de melding heeft geleid. Het standpunt wordt geformuleerd met inachtneming van het eventueel vertrouwelijke karakter van de te verstrekken (bedrijfs-) informatie en de ter zake geldende wettelijke bepalingen, zoals privacyregelgeving.
- 4.3. Als het standpunt niet binnen acht weken kan worden gegeven, wordt de melder hiervan door de meldfunctionaris schriftelijk in kennis gesteld. Daarbij wordt aangegeven binnen welke termijn de melder het standpunt tegemoet kan zien. Deze aanvullende termijn bedraagt maximaal vier weken.

Artikel 5. Externe melding

- 5.1. De melder kan na het doorlopen van de procedure inzake de interne melding als bedoeld in artikel 2 een redelijk vermoeden van een misstand melden bij een externe derde als bedoeld in dit artikel indien:
- de melder het niet eens is met het standpunt als bedoeld in artikel 4.1 en van oordeel is dat het vermoeden ten onrechte terzijde is gelegd;
  - de melder geen standpunt heeft ontvangen binnen de termijn(en) als bedoeld in artikel 4.2 dan wel 4.3.
  - besloten wordt geen onderzoekscommissie aan te stellen en de melding niet verder in behandeling wordt genomen.
- 5.2. De melder kan een redelijk vermoeden van een misstand met voorbijgaan aan de interne meldingsprocedure direct extern melden in de navolgende situaties waarbij sprake is van:
- acuut gevaar, waarbij een zwaarwegend en spoedeisend maatschappelijk belang onmiddellijke externe melding noodzakelijk maakt;
  - een redelijk vermoeden dat één of meerdere leden van de Raad van Bestuur en één of meerdere leden van de Raad van Toezicht binnen VZVZ bij de vermoede misstand betrokken zijn;
  - een situatie waarin de melder in redelijkheid kan vrezen voor tegenmaatregelen als gevolg van de interne melding;
  - een duidelijk aanwijsbare dreiging van verduistering of vernietiging van bewijsmateriaal;
  - een eerdere melding overeenkomstig de procedure van dezelfde misstand, die de misstand niet heeft weggenomen;

- f. een wettelijke plicht tot directe externe melding.
- 5.3. De externe derde in de zin van deze regeling is iedere persoon of (vertegenwoordiger van een) organisatie, niet zijnde de meldfunctionaris of een raadsman, aan wie de melder te goeder trouw een vermoeden van een misstand meldt omdat naar zijn of haar redelijk oordeel er van een zodanig zwaarwegend maatschappelijk belang sprake is, dat dit belang in de omstandigheden van het geval zwaarder moet wegen dan het belang van VZVZ bij geheimhouding. Daarbij geldt dat de melding van het vermoeden van een misstand plaats dient te vinden aan die externe derde die daarvoor naar redelijk oordeel het meest in aanmerking komt, zoals Autoriteit Persoonsgegevens (AP) of de politie. De melder houdt enerzijds rekening met de effectiviteit waarmee die externe derde kan ingrijpen en anderzijds met het belang van VZVZ bij een zo gering mogelijke schade als gevolg van dat ingrijpen.

Artikel 6. Rechtsbescherming melder

- 6.1. De melder van een onregelmatigheid respectievelijk misstand die te goeder trouw zowel in formeel als in materieel opzicht zorgvuldig handelt, wordt in zijn rechtspositie beschermd. Hieronder wordt verstaan dat de melder door of vanwege zijn of haar melding van een onregelmatigheid of misstand op geen enkele wijze wordt benadeeld in zijn rechtspositie jegens VZVZ.
- 6.2. Rechtspositionele besluiten, indien en voor zover deze verband houden met de melding van een redelijk vermoeden van een onregelmatigheid of misstand die in ieder geval onder de in lid 1 bedoelde rechtsbescherming vallen, zijn besluiten gericht op het:
  - a. verlenen van ontslag, anders dan op eigen verzoek;
  - b. tussentijds beëindigen of het niet verlengen van een tijdelijk dienstverband;
  - c. niet omzetten van een tijdelijk dienstverband in een vast dienstverband;
  - d. verplaatsen of overplaatsen of het weigeren van een verzoek daartoe;
  - e. treffen van een disciplinaire maatregel;
  - f. onthouden van salarisverhoging;
  - g. onthouden van promotiekansen;
  - h. afwijzen van verlof;
  - i. het uitbreiden of beperken van de taken van de melder, anders dan op eigen verzoek;
  - j. het niet accepteren van een ziekmelding, of het als ziek geregistreerd laten.
- 6.3. VZVZ draagt er tevens zorg voor dat leidinggevenden en collega's van de melder zich onthouden van iedere vorm van benadeling in verband met het te goeder trouw en naar behoren melden van een vermoeden van een misstand of onregelmatigheid, die het professioneel of persoonlijk functioneren van de melder belemmert. Hieronder wordt in ieder geval verstaan:
  - a. het pesten, negeren en uitsluiten van de melder;
  - b. het maken van verwijten ten aanzien van het functioneren van de melder;
  - c. het feitelijk opleggen van een onderzoek-, spreek-, werkplek- en/of contactverbod aan de melder of collega's van de melder, op welke wijze dan ook geformuleerd;
  - d. het intimideren van de melder door te dreigen met bepaalde maatregelen of gedragingen als hij zijn melding doorzet.
- 6.4. Van formeel zorgvuldig handelen is sprake indien:
  - a. de melder de desbetreffende feiten eerst intern aan de orde heeft gesteld als bedoeld in artikel 1, tenzij dat in redelijkheid niet van hem/haar kon worden gevergd zoals voorzien in deze regeling;
  - b. de melder bij externe melding zoals voorzien in deze regeling de feiten op een passende en evenredige wijze bekend maakt.
- 6.5. Van materieel zorgvuldig handelen is sprake indien:
  - a. de melder een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden heeft dat de betreffende feiten juist zijn;
  - b. bij een vermoede misstand een groot maatschappelijk belang als bedoeld in sub 3 van de Definities in het geding is;
  - c. het belang van externe bekendmaking in maatschappelijk opzicht prevaleert boven het belang van VZVZ bij geheimhouding.

Artikel 7. Vertrouwelijke omgang met de melding en de identiteit van de melder

- 7.1. VZVZ draagt er zorg voor dat (de informatie over) de melding zodanig wordt bewaard dat deze fysiek en digitaal alleen toegankelijk is voor diegenen die bij de behandeling van deze melding betrokken zijn, voor zover die informatie relevant is voor die betrokkenen.
- 7.2. Al diegenen die bij de behandeling van een melding betrokken zijn maken de identiteit van de melder niet bekend zonder uitdrukkelijke schriftelijke instemming van de melder en gaan met de informatie over de melding vertrouwelijk om.
- 7.3. Indien het vermoeden van een misstand of onregelmatigheid is gemeld via de meldfunctionaris en de melder geen toestemming heeft gegeven zijn identiteit bekend te maken, wordt alle correspondentie over de melding verstuurd aan de meldfunctionaris en stuurt de meldfunctionaris dit onverwijld door aan de melder.
- 7.4. Bedoelde informatie kan slechts op basis van wettelijke vereisten met derden gedeeld worden.

Artikel 8. Privacy

- 8.1. VZVZ zal persoonsgegevens verwerken om meldingen adequaat te kunnen opvolgen.
- 8.2. VZVZ zal alleen persoonsgegevens verwerken in de context van deze regeling, voor zover noodzakelijk om een melding op te volgen en altijd conform de privacy wetgeving.
- 8.3. Indien een melding wordt gedaan die niet ontvankelijk wordt verklaard, dan worden alle persoonsgegevens onverwijld uit de melding verwijderd.

Artikel 9. Slotbepalingen

- 9.1. Deze regeling treedt in werking op 13 november 2020 en wordt tweejaarlijks door de Raad van Toezicht geëvalueerd.
- 9.2. Deze regeling wordt algemeen bekend gemaakt.

Toelichting

Deze regeling draagt eraan bij dat VZVZ zorgvuldig omgaat met een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand. In deze regeling komt tot uitdrukking dat melders van potentiële onregelmatigheden of misstanden die te goeder trouw handelen, bescherming verdienen. Voor VZVZ is een voorziening voor het intern melden van vermoedens een belangrijk instrument om zo nodig verantwoordelijkheid te nemen. Een goede regeling draagt daarmee bij aan een open organisatiecultuur waarin de medewerkers trots zijn op VZVZ en daar loyaal en respectvol mee omgaan.

Definities

In de regeling staan twee begrippen centraal: het vermoeden van een onregelmatigheid en het vermoeden van een misstand. Een onregelmatigheid heeft betrekking op een ongewenste situatie van algemene, operationele of financiële aard binnen VZVZ. Bij een misstand is sprake van een ernstige immorele praktijk, waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is.

Bij het vermoeden van een onregelmatigheid of ongerechtigheid betreft het aangelegenheden waarbij kenmerkend is dat het ernstige aangelegenheden betreft die niet binnen normale werkprocessen en/of met de eigen leidinggevende kunnen worden opgelost. De interne melding geldt voor beide situaties.

De mogelijkheid tot externe bekendmaking, het zogenaamde klokkenluiden, is voorbehouden aan de categorie ernstige immorele praktijken met een groot maatschappelijk belang. De externe melding van het vermoeden van een misstand gebeurt niet toevallig of met het oogmerk van eigen belang: de klokkenluider heeft nadrukkelijk de bedoeling de noodklok te luiden om de gemeenschap te waarschuwen voor een specifieke, acute of dreigende misstand. Met de openbaarmaking dient de klokkenluider aldus het algemeen belang. Deze externe melding vindt op proportionele wijze plaats aan personen of organen die met het oog op effectief ingrijpen, het meest in aanmerking komen.

Artikel 1. Interne procedure

Rol Raad van Bestuur/Raad van Toezicht

Zowel het vermoeden van een onregelmatigheid als het vermoeden van een misstand betreffen aangelegenheden van een zodanige ernst, dat die tot de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur behoren. Daarom vindt de melding in principe aan de voorzitter van de Raad van Bestuur plaats. Betreft de melding het functioneren van de Raad van Bestuur, dan wordt de melding in behandeling genomen door de Raad van Toezicht.

Voor VZVZ is de interne melding een belangrijk instrument om zo nodig verantwoordelijkheid te nemen en in te grijpen. De ondernemingsleiding dient daarom tijdig kennis te dragen van vermoedens van eventuele onregelmatigheden of een misstand, zodat zij correctieve maatregelen kan treffen.

Artikel 2. Meldfunctionaris

De melding vindt plaats bij de voorzitter van de Raad van Bestuur of de voorzitter van de Raad van Toezicht. Deze geleidt de melding door naar de meldfunctionaris. De meldfunctionaris treedt op als procesbewaker, registreert de melding en informeert de melder over de procedure. De voorzitter Raad van Bestuur c.q. de voorzitter van de Raad van Toezicht beoordeelt de ernst van de melding en verwijst de melder eventueel door naar andere instanties.

Voor de goede orde wordt benadrukt dat de meldfunctionaris niet zelf de meldingsinstantie is, niet zelf klachten behandelt, geen oordelen velt, geen uitspraken doet en geen sancties kan opleggen. De meldfunctionaris kan wel, in het kader van het onderzoek, namens de voorzitter Raad van Bestuur of namens de voorzitter Raad van Toezicht aan de melder vragen om nadere informatie, -onderbouwing of -feiten met betrekking tot diens melding.

Ten behoeve van de behandeling van een melding benoemt de Raad van Bestuur een interne onderzoekscommissie, bestaande uit een voorzitter en secretaris (i.e. de meldfunctionaris) en minimaal twee tijdelijke leden die bij een melding in overleg met de OR benoemd worden.

Artikel 3. Raadsman

Een raadsman is een persoon die uit hoofde van zijn functie geheimhouding is verschuldigd, zoals een advocaat. Een raadsman kan de melder adviseren over de passende weg voor de melding. Bovendien kan de raadsman hem/haar wijzen op eventuele risico's. De hier bedoelde raadsman heeft uit hoofde van zijn functie een geheimhoudingsplicht. Dit is met name van belang bij het zoeken van publiciteit. De melder die de door hem/haar vermoede onregelmatigheid of misstand in goed vertrouwen voorlegt aan iemand zónder beroeps- of ambtsgeheim en die de onregelmatigheid of misstand vervolgens in de publiciteit brengt, dient er rekening mee te houden dat hem/haar dat kan worden aangerekend.

Artikel 4. Externe melding

Kenmerkend voor de klokkenluidersregeling is de mogelijkheid tot externe melding van redelijke vermoedens van illegale of immorele praktijken die plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van VZVZ en waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is, aan personen of organisaties die daartegen effectief in kunnen grijpen.

Hoofregel daarbij is dat eerst de interne procedure omtrent een misstand doorlopen moet zijn.

Hierop zijn in de regeling echter uitzonderingen voorzien, bijvoorbeeld in situaties waarin dit in redelijkheid niet gevegd kan worden, er acuut gevaar dreigt of wanneer op grond van de wet een meldingsplicht bestaat, zoals aan de politie.

Externe melding is gerechtvaardigd als van een zodanig zwaarwegend maatschappelijk belang sprake is, dat het belang van VZVZ bij geheimhouding daarvoor moet wijken. Het klokkenluiden kan echter grote gevolgen hebben. VZVZ kan in diskrediet worden gebracht en schade leiden. Deels is schade vaak niet te voorkomen, wel kan onnodige schade voorkomen worden. Daarom dient externe melding van het vermoeden van een misstand plaats te vinden aan die externe persoon of organisatie die daarvoor naar redelijk oordeel het meest in aanmerking komt. Dit zijn primair organisaties zoals Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Daarbij houdt de melder enerzijds rekening met de effectiviteit waarmee die externe derde kan ingrijpen en anderzijds het belang van bij een zo gering mogelijke schade als gevolg van dat ingrijpen. De melder dient met andere woorden 'proportioneel' te handelen.

Artikel 5. Rechtsbescherming melder

De rechtsbescherming van de te goeder trouw handelende melder vormt de kern van deze regeling. De bescherming houdt in dat deze melder op geen enkele wijze wegens de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand mag worden benadeeld in zijn of haar rechtspositie binnen VZVZ. Anonieme melding moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Reden daarvoor is dat het niet mogelijk is de melder aldus aan te kunnen spreken en om nadere uitleg te vragen over de onregelmatigheid of misstand. Ook is het niet mogelijk om aan een anonieme melder rechtsbescherming te bieden.

Overigens betekent de rechtspositionele bescherming níét dat er in het geheel geen rechtspositionele maatregelen meer getroffen kunnen worden ten aanzien van een melder. Dit mag alleen niet indien en voor zover een dergelijk besluit verband houdt met een melding van een redelijk vermoeden van een onregelmatigheid of misstand.

Schematische toelichting

